

מאה שנה להולדתה

רות שלום בגלריה באום אל-פחם

בשנת 1992 נשאלה רות שלום: "בתערוכת מאה שנה לכבודך, מה היית מעמידה במרכז התערוכה?" וענתה: "הייתי מציבה במרכז את סדרת המאצ'ו, שהן היצירות האחרונות שלי".

במבט רחב על מכלול עבודותיה, ברי שסדרת המאצ'ו (1991) מבטאת את לב הנושא שבו עסקה לאורך חייה - מחאתה החברתית והפוליטית נגד בעלי השררה והכוח. נוכחותם הפיזית של המאצ'ואים בסדרה משדרת תוקפנות, אטימות ויהירות; זרועותיהם שלובות, עיניהם עצומות וראשם מוטח. והרי זהו "המאצ'ו הישראלי" כפי שראתה שלום - האדם המתקרנף.

לאורך שנות פעילותה הפנו יצירותיה את המבט אל המצב האנושי וביקשו לבקר, למחות ולשנות. בעבודותיה מופיעים המוחלשים, המקופחים, הפליטים - העניים, הזקנים, הפועלים, אימהות וילדיהן, תושבי המעברות, בני עדות המזרח, ומעל הכול הערבים, הפלסטינים שחיו כאן, מי שנעקרו מבתיהם ועודם חווים את הכיבוש המתמשך. תערוכה זו, עיקרה הצגת מבט טרוספקטיבי על גוף עבודות שעסק במערכות כוח בין חזקים ומוחלשים בחברה, ובמיוחד בעוללות

ובסבל של הערבים הפלסטינים. מבטה הנוקב במציאות ואמירתה הפוליטית האמיצה והברורה הובילו לשנים רבות של שיתוף פעולה עם הגלריה באום אל-פחם. בסרט ללכת נגד הזרם סעיד אבו שקרה אומר לרות שלום שאי אפשר להציג בגלריה ציור של פלסטיני כפות ומכוסה-עיניים, שכן לדבריו: "יש כאן האשמה ישירה מדי, וזה עשוי להעליב אנשים, זה חזק מדי". שלום מתווכחת, אך לבסוף מהנהנת בהסכמה. מבחינתה הגלריה היא המקום שבו מתאפשר להציג מראות שרוב הציבור היהודי מבקש להימנע מהם.

בשנת 2013 נפטרה רות שלום, והיא בת 91. ואולם רוחה עדיין כאן, חיה ופועמת, ועבודותיה רלוונטיות מתמיד. סביר להניח שאילו נשאלה על המקום שבו הייתה מבקשת להציג תערוכה במלאת לה מאה שנה, תשובתה הייתה - כאן, בגלריה באום אל-פחם.

אוצרת התערוכה: נורית טל-טנא

רות שלום

רות שלום

المجمع
العدد 5 السنة 6
تشرين الاول 1959

